

Papel mwalá Pedro tepyaca

¹ Pedro napj. Napj ne Jesucristo apostolpan popa pjaní. Nin tjejyama la veles jupj mpes. Nun mpes pyac niná popelses, nun 'a Dios ts'uyupj. Dios la nu t'ya. Quina ma polel nu lo patj püna tapatjaqué nt'a. Nun pjü jun ta'á tjalaqwú quinam p'a nt'a la püt'üs Dios ma jisas jis lal. Nun nepénowa Ponto popa se jütütj nt'a potjaqué, Galacia popa se jütütj nt'a potjaqué wa nepenowá, Capadocia popa se jütütj nt'a potjaqué nepenowá, Asia popa se jütütj nt'a 'ots'ipj, Bitinia popa se jütütj nt'a potjaqué wa nun nepenowá. Nun pjü mpes pyac napj.

² Dios qjuis Papay la nu t'ya nun. Jupj seletsja nun ca cus ncořicó, mpes nin nu tepyala nun. Nun Dios juts'a'á nu tepyala, Dios Cjües la tjiji mpes. Jupj la tjiji nun 'üçj la cüjí Jesucristo jos jin. Jupj la tjiji wa Dios 'üçj perdonar la nutjiji, Jesucristo nun mpes tepe'e mpes. Najas Dios ca pajal 'üsüs la mijis nun mpes lovin. Najas nun ma nujola nsem pjü mpes, jupj la nusiji.

Dios ca pajal 'üsüs la mijis jupj ts'uyupj mpes lovin.

³ Najas 'üsüs velecj Dios po'ó. Jupj p'iýá Dios qjuis Jepa Jesucristo lal. Jupj Jesucristo Popay. Dios pajal quelel qjuis capj p'yá'satsja. Nin mpes cupj jupj ts'uyupan qjuis tepyala la tjiji jupj, ncupj niswa qjuis tjamanun jinwá. Jesucristo tepe'e na, Dios jas tjijyünsa jupj la püt'üs niswá. Nin mpes cupj selecj lovin ca mpatjaquecj wa cupj Dios lal.

4 Nun yupj ts'uyupan, mpes solejé Dios pasal 'üsüs ca la mijis nun mpes. Jupj la mijis, niná lovin ma ca cümajam, ma wa ca malala cüpalas, ma wa ca 'acawajas. Dios la mijis, niná yupj jyama nun mpes yupj pü'ü nt'a.

5 Nun nuts'a'a ca nsem. Dios nu jyama nun. 'Ücj nin liji nun mpes yupj pjü way 'ücj liji mpes. Nun yupj lal poné mpes nin liji yupj. Jupj nu jyama lovin, pjü 'ücj la qjuijis nun mpes p'a jyawca na, ca yupj lal mpatjaqué. Nasa pjü 'ücj la tjiji yupj ca la mijis. Jesucristo tjac' na, pjü ca la mijis yupj quelel lijá, mpes pjü ca nucucj yupj pajal nucopj tjem'ya'sa.

6 Nin mpes nun pajal 'ücj nujisas. Po quina way p'in aplijila nu pyala ca nacj malala nu pyala mpes. La pülcj way malala pyala, ne nin.

7 Newa nin, Dios 'üsüs liji nun mpes. Malala nu pyala neneyawá, mpes p'a wa ca jus cülayecj t'üç' way poné nun Jesucristo lal. Nin p'iýá niyom oro jatatj na, quelel salejepj ncu t'üç' way oro yupj, mpes 'awa mo'o ja'onsopj. Nun poné Jesucristo lal; ninana más 'üsüs oro lal. Oro pajal pülcj jaylacj, mop'in ca ncawajas p'a jawas. Nun t'üç' way poné Jesucristo lal, Dios ca mveles nun 'üsüs, ca mveles nun noypan. Ca mveles yupj 'üsüs jola nun mpes. Nin ca mveles Jesucristo lay tepyala na nosis casa'a.

8 Nun ma jus tjunucú; así nucú secj nun quelel lojí yupj. Ma su nucú yupj quinam; mop'in nin, nun poné yupj lal. Nin mpes pajal 'ücj nujisas nun. Ma polel 'üsüs la veles p'a lal 'onin ne pajal 'ücj nujisas. Nun pajal 'ücj nujisas Dios nt'a patja jinwá.

9 Nun p'iyá ca Dios lal mpatjaqué lovin, Jesucristo lal poné mpes.

10 Profetapan püna tapatjá, yupj tjowelepj Dios mpes. Tjowelepj jupj pajal 'üsüs ca la mijis nun mpes. Yupj tapatja na p'in, newa ma sin tji'yüsa 'oyn nyuca ca nin la qjuijis Dios, ca nun 'ücj mpatjaqué jupj lal. Yupj pajal quelel salejeptsja niná, pajal jis la tjü'üy yupj.

11 Cristo Cjües yupj jisas mo'o tüpü'ü. Jis capj tjep'ya'sa yupj 'ücj jis la veles tsjan ca mpalas. Jupj sin 'yüsa lis tjihi Dios ca jas majamas Yom pjaní gente jis capj la p'acj. Jupj sin 'yüsa lis tjihi wa pajal malala ca mpalas ninana Yomen nosis casá; sin 'yüsa lis tjihi pajal püné ca mpalas jupj locopyayam. Profetapan quelel salejeptsja pjacj Yomen niná. Quelel salejeptsja wa 'ona ncuwim jupj.

12 Dios sin tji'yüsa lis tjihi ma ca nin mpalas yupj patja na p'in. Yupj tjowelepj cupj qjuisin la 'üsüs mpes; yupj p'iyá sin la 'üsüs mpes tjowelepj tulucj. Ninana yupj tjowelepj Dios mpes, nin p'iyá nu-wolap'a'á tjowelepj niyom p'a wa quinam. Niyom nenem tjowelepj tsjan 'üsüs tepyala quinam Dios la tjihi mpes. Dios jas tjejyama jupj Cjües, tsjun po'o nepé tjac'. Mpes 'ücj tjowelepj niná, Dios Cjües jis capj tjep'ya'sa mpes. Angelpan p'iyá pajal quelel sin 'yüsa niná yupj javelepj. Ma sin 'yüsa yupj.

Más 'ücj Dios sa cori ca 'üsüs la mijicj, Dios jos jinwá.

13 Dios nin la tjihi nun mpes. Mpes nujola t'as nun ca 'üsüs la müjí, jupj jos jin. 'Üsüs nujola nsem lovin. Lovin nujola tapalas Dios ca pajal 'üsüs la mijis nun mpes Jesucristo jac' na.

14 Nun Dios ts'uyupan. Jupj jos jin la müjí. Po ma malala la müjí nun, püna la tjüjí jinwá. Püna ma solejetsja Jesucristo 'ücj la tjiji nun mpes. Nun la tjüjí nun p'iyá quelel lojitsja jinwá.

15 Po ma nin la müjí quinam. Nun Dios juts'a'a, mpes lovin 'üsüs la müjí quinam. Dios la nu t'ya, nun jupj ts'uyupj nu tepyala. Jupj Nupopay quinam. Jupj pajal 'üsüs liji lovin, mpes 'üsüs la müjí wa nun, jupj jin p'iyá.

16 Dios tjevele jupj Popel mo'ó: "Napj 'üsüs lejay lovin. Nin mpes ca 'üsüs la müjí wa nun, napj jinwá", nin tjevele Dios.

17 Nun Dios lal welé na, nun welé jupj Nupopay. Jupj pjü gente mpes vele ncu 'üsüs la tjajay, vele wa ncu malala la tjajay. Nin p'iyá liji pjü jis lal, nun jis lal wa. Jupj vele ncu nin jin la tjajay jupj tjifyü'ta jin. Mpес nun nosis nt'a potjaqué na p'in, locj meyá nun malala lojí na.

18 Püna tapatja nun sin popé ma la tjajay Dios jos jin. Yupj sin popa jinwá la tjajay. Nun 'a nin p'iyá la tjüjí. Ma wa la tjüjí Dios jos jin. Nun ma polel lojitsja 'üsüs. Quina Dios la tjiji nun ca 'ücj la cüjí jupj jos jin. Perdonar la nu tjiji nun malala la tjüjí, ne ca 'üsüs nsem nun jupj lal lovin. Nun solejé 'onin la tjiji niná nun mpes. Tsjan cyawaja lal nin la tjiji tulucj. T'emel lal la tjiji tulucj.

19 Jesucristo 'os mpes nin la tjiji. Jupj nun mpes tepe'e. Püna judiopan tjü'ünan oveja tsjicj, tja'ayapj Dios mpes. Yupj jisastsja jupj ma ca nin jola nsem yupj malala nyuca la tjajay, mpes nin la tjajay. Dios jostsja oveja tsjicj malala tuluctsja. Nin p'iyatsja Jesucristo lal. Malala tulucj jupj.

Pajal 'üsüs yupj la p'in. Dios jas tjejyama yupj nosis casa'á yupj ca mpa'is nun mpes.

20 Nosis cjuwatsja na p'in, Dios Jesucristo la t'ya nin la jay niná. Quina tjac', nucopj tjep'ya'sa, nosis quelel cyawaja na.

21 Jesucristo la tjihi mpes, nun 'üçj poné Dios lal. Jesucristo tepe'e na, Dios jas tjiyyünsa yupj, la püt'üs niswá. Dios la tjihi Jesucristo pajal püné. Nin mpes nun poné Dios lal quinam. Nun solejé Dios ca nucopj mp'a'sas, yupj tjevele jin.

22 Dios velá t'üç' way. Jupj tjevelá nasa toponé nun. Nasa la tjüjí yupj tjiyyü'ta jinwá. Malala tulucj nun quinam. Nin mpes nun t'üç' way quelel la sojí nun jis pülcpan Jesucristo lal japon. Nun 'üçj la cüjí niná quinam. Mpés más 'üçj pajal quelel lis müjí nunwá, nun t'üç' way quelel nin lojí mpes.

23 Dios tjevelá nyucunú jinwá. Lovin t'üç' way. Nun toponé na Dios tjevelá, nun yupj ts'uyupan nu tepyala, niswa nu tjamanun jinwá. Nupopay Dios lovin pü'ü, ma pe'e gente jinwá.

24 Dios Popel vele:

“Pjü gente tsjutsj jinwá, pjü cya'liñ.

Pajal 'üsüs jatatj tsjutsj ts'ituju jinwá la p'in.

Polol ts'üique,
palá tinca.

25 Qjuis Jepa Dios tjevelá ma cyawaja gente jinwá.
Dios tjevelá lovin t'üç'!”

Niyom nepenowá nasa pajal 'üsüs tjowelepj nun jis walap'a'á Jesucristo po'ó. Yupj tjowelepj nin p'iýá Dios tjevele jin.

2

1 Nin mpes po ma malala nyuca la müjí püna la tjüjí jinwá. Po ma la ntsawilí quinam. Po ma 'üsüs la müjí, la p'a jis la nuc mpes p'in. Po ma tjajamanaqué. Po ma malala mvelé nun la p'a lal.

2 Nun tsjictjacj; po quina nu tjamanun jinwá nun Dios lal. Dios Popel tsots' jinwá nun mpes. Pajal nujisas t'as Dios Popel. Jupj Popel ma li tsuwile. Jupj Popel nusin 'yüsa liji tsjan jos Dios. Nun lojí na jupj Popel vele jin, más 'üsüs ca la müjí, tsjictjacj jis t'yüna jinwá. Nin la müjí niná, nun Dios ts'uyupan mpes.

3 Nun quelel lojitsja qjuis Jepa Dios; quina nun solejé wa jupj 'üsüs.

4 Nun topóné quinam qjuis Jepa Jesucristo po'ó. Pe nyucunú jinwá jupj, Dios wo lajay mpes. Gente ma jisastsja jupj. Yupj ma 'üsüs jin yólatsja jupj. Dios p'in la t'ya jupj. Dios jólatsja jupj pajal 'üsüs.

5 Nun p'iyá pe janucun jinwá, Dios wo lajay mpes. Dios 'a nu myula nun, jupj liji jupj wo nun mpes, nun adobes jinwá nacj. Dios nujos mo'o pü'ü. Nun jupj wo, mpes nun pjü way jupj sacerdotepan. Jupj juts'a'á way nun. Nin mpes nun 'oyá Dios lal, jupj Cjües nusin 'yüsa liji jinwá. Jesucristo 'ücj la tjiji nun ca cus ncoñcó Dios. Nin mpes Dios 'ücj jos nun 'oyá jupj lal.

6 Dios Popel vele Dios tjevelá püná. Vele:
“Tjapja'aqué nun.

Napj la t'ya yom pjaní pajal 'üsüs.

Pe 'üsüs jinwá jupj 'ücj jas la jünsüs nawá.

Napj la tjejay jupj nawá tsjomis jinwá

Sión nt'a,

napj nts'uyupj patja nt'a.

Nepénowa jupj lal japon.

Dios lovin ma ca mveles yupj malala.”

⁷ Jupj pajal 'üsüs liji nun mpes, nun jupj lal poné mpes. Nepénowa ma quelel japon jupj lal, mpes malala se palá yupj. Dios Popel vele:

“Niyom nepénowa quelel jajünsüptsja wosis pe mpes.

Pe pjaní ma jisastsja wosis la jünsüs.

Pe niná t'üc' way 'üsüstsja.

Mpes qjuis Jepa Püné jas tjijyünsa wosis.

Jupj mwalá way tje'yonsa pe niná wosis si jünsa mpes.

Pe niná más 'üsüs waytsja pjü pe witjacj jilal.

Tsjomis pe niná casá tóicatsja.”

⁸ Dios Popel vele wa:

“Nepénowa pejoñ niná pe po'ó,
yupj ma japon mpes.

Pe niná si tülüna liji.”

T'üc' way yupj ma quelel japon Dios tjevelá Jesucristo po'ó. Nin mpes ma lajay Dios jos jin. Nin mpes nin tjevele Dios Popel. Dios tjijyü'ta ca malala jis mpalas, ma quelel japon mpes.

⁹ Nin tulucj nun jis lal. Dios la nu t'ya nun, nun Jesucristo lal poné mpes. Nun pjü way sacerdotepan nu tepyala quinam. Nun tsji' lojí qjuis Jepa Dios mpes. Nun Dios si jütüta sin popé. Nun pjü way Dios juts'a'a. Jupj la nu t'ya nu la veles jupj pajal 'üsüs liji. Püna nun ma nusin tji'yüsa Dios po'ó, mpes püste nt'a tjalawiqué jinwá tapatjaqué. Nin tulucj quinam. Dios nusin tji'yüsa la tjiji quinam, mpes jupj jaw 'üsüs nt'a lowiqué.

¹⁰ Püna Dios ts'uyupan tuluctsja nun. 'A mulú patja jinwá tuluctsja. Quina jupj ts'uyupan nu

tepyala. Püna Dios ma jólatsja nun mpes, ne ma nucopj tjep'ya'sa jupj. Quina pajal jola nun mpes; NASA nucopj tjep'ya'sa jupj.

Más 'üçj Dios ts'uyupan ma malala nyuca lajay, la p'a lajay jin.

¹¹ Mpülcipan, nun nosis casá patja sin popa tulucj. Nun nosis casá potjaqué po quina way p'in. Mpes, napj nun jis lal le mon po ma malala nyuca la müjí, malala lajay nin lajay jinwá. Nun quelel malala nyuca lojí, po 'in malala niná nun lal. Malala lojí na, malala nu pyala nujisas mo'ó.

¹² Lovin 'üsüs la müjí nun. Dios ma jisas jis lal potjaqué nun. Yupj malala ca mvelecj nun po'ó, mop'in yupj ca nucucj nun t'üç' way pajal 'üsüs lojí. Nin mpes Jesucristo tjac' na, yupj ca mvelecj t'üç' way nun la tjüjí Dios jos jin.

Más 'üçj Dios ts'uyupan lajay jepapan jajütütj jin.

¹³ Nin la müjí pjü jepapan jajütütj jinwá. Nun lojí niná, gente ca sin mü'üsüs qjuis Jepa Dios pajal 'üsüs jupj. Mpes nin la müjí jepa püné vele jin.

¹⁴ Nin la müjí wa jepa auxiliarpan jajütütj jin. Jepa püné sin tjejyama yupj jis capj la tül malala lajay. Sin tjejyama wa 'üsüs jis la veles 'üsüs lajay sin po'ó.

¹⁵ Dios jos 'üsüs lojí lovin. Nun 'üsüs lojí, malala yola witjacj ma ca polel malala mvelecj nun sin po'ó. Yupj ma yola jinwá javelepj. Mpes 'üsüs la müjí nun lovin.

¹⁶ P'a witjacj nun jis patrón witjacj tulucj quinam. 'Üçj nujisas t'as nin mpes. Mop'in ma

ca malala la müjí. Dios jomozopan nun. Jupj jyü'ta jin la müjí.

¹⁷ Nujola t'as pjü gente noypan 'in, mpes más 'ücj 'üsüs la müjí yupj jis lal. Lovin quelel lis müjí pjü nun jis pülcpan Jesucristo mpes. Jus nlayé Dios ca jis capj ntüls malala lajay. Lovin nujola t'as püné way jepa püné nosis casá jyü'tá, jupj jepa ne nin.

Más 'ücj esclavopan 'üsüs lajay lovin, Jesucristo la tjiji jinwá.

¹⁸ Nepénowa nun popa esclavopan. Nin la müjí nun jis patrón witjacj jajütütj jinwá. Nepénowa nun jis patrón witjacj 'üsüs nun jis lal; yupj yola nun mpes. Nepénowa nucopj javelel pajal. Newa nin, nujola t'as yupj noypan, yupj nun jis patrón mpes. Nin mpes ca 'üsüs la müjí yupj mpes.

¹⁹ Nenéyawa yupj sin nin malala lajay nun jis lal, nun malala lojí mpes tulucj. Nin nu pyala na, más 'ücj newa ca 'üsüs la müjí, nun Dios po'o nujola mpes. 'Üsüs way niná Dios lal.

²⁰ Nun malala nyuca lojí, nun jis patrón 'ücj mo'o jasüp nun. Más 'ücj ma ca ts'i mi'iná nin lajay na. Dios ma ca mveles nun pajal 'üsüs, nun ma ts'u tji'inyá mpes. Nun malala la tjüjí mpes nin tepyala. P'a casá ca nsem yupj malala la nusejay, nun 'üsüs lojí na. Nun newa 'üsüs lojí yupj malala la nusejay na, 'üsüs nin. Dios ca 'ücj jos nsem nin lojí mpes.

²¹ Dios jos pjü jupj ts'uyupan nin wa lajay. Nin mpes so coricó jupj. Jesucristo la tjiji jin p'iyá ca la müjí. Dios jas tjejyama Jesucristo nosis nt'a, gente jis capj la p'acj. Malala tepyala jupj, nucopj la p'acj nun. Nin mpes nun solejé tsjan más 'ücj la müjí.

22 Dios Popel nin vele: “Jupj lovin ma malala nyuca la tjiji. Lovin ma la tsyawilí yupj.”

23 La p'a wa malala tjowelepj na yupj po'ó, Jesucristo ma malala tjevele yupj jis lal. Nepénowa malala la tjajay yupj, mop'in yupj ma tjevele ca malala jis mpalas nin la tjajay mpes. 'Üsüs la tjiji lovin. Jupj tepyona Dios ca pjü 'üçj la mijis yupj mpes. Dios selé pjacj 'üsüs lajay, selé wa pjacj malala lajay.

24 Jesucristo p'iyá cruz po'o jálatsja, tepe'e, cupj p'iyá malala la tjijicj mpes. Dios cus tyüla yupj, cupj malala la tjijicj mpes. Nin la tjiji mpes, Dios ma ca qjuis capj ntülüs ncupj. 'Üçj la tjiji wa cupj ma ca malala nyuca la mijicj quinam. Cupj p'iyá tecya'lequecj jinwá, 'üçj ma malala lijicj quinam. 'Üçj ca 'üsüs la mijicj, Dios jos jin. Jesucristo jüp'üy 'os tepyala mpes, nun nu tji'yü'sa.

25 Püna p'in ma cus tocoñcó Dios. Oveja campa tjil witjacj jinwatsja nun. Nin tulucj quinam. Nun NASA toponé Jesucristo po'ó, mpes nun so coñcó yupj quinam. Jesucristo nu jyama yom oveja jyama jinwá. Nu jyama ma ca malala mpalas nun jis qjues.

3

Más 'üçj nequem 'üsüs patja jis vayum jis lal.

1 Dios jos esclavopan nin lajay yupj jis patrón witjacj jajütütj jin. Nin p'iyá, yupj jos wa nun nequem ca la müjí wa nuvoyum nu jajütütj jinwá. Nuvoym nepenowá ma lajay Dios vele jin. Mop'in ca nucucj yupj nun 'üsüs lojí. Nun pajal

'üsüs lojí mpes, yupj ca quelel mponecj Jesucristo po'ó. Nin ca nsem, nun welé mpes tulucj.

² Yupj ca nucucj nun quelel lojí Dios jos jin, mpes nun pajal 'üsüs lojí lovin. Nin mpes yupj ca quelel mponecj 'ots'ipj.

³ Ma nin nujola t'as ncu nun 'üsüs yustapj la p'in, nuts'üil po'o tyo'na mpes, soquiya pülücj 'atjama mpes wa, pülül pülücj jaylacj mpes wa. Nujola t'as nun ca 'üsüs la müjí; 'üsüs lojí mpes pajal 'üsüs yustapj jinwá nsem nun.

⁴ Nun 'üsüs nujola na, p'a wa 'üçj jisas nsem nun jis lal. 'Üsüs yustapj jinwá nsem nun yupj jis lal. Lovin 'üsüs yustapj jinwá ca nsem nun, tsjücjüm na 'ots'ipj, co'müy na 'ots'ipj. Nin mpes tsjictjacj jin nujola t'as nun p'iyá. Lovin ma nin nujola t'as la p'a malala lajay mpes. Pajal 'üsüs Dios lal nin lojí.

⁵ Nin p'iyá lajaytsja wa nequem nepenowá pajal püna tapatjá. Yupj cus tocoñ Dios. Yupj topon Dios ca jis capj mp'a'sas jupj tjevele jin. Yupj pajal 'üsüs quelel lajaytsja, mpes nin la tjajay yupj jis vayum tjowelepj jinwá. Nin mpes 'üsüs yustapj jinwatsja yupj; p'a wa nin yólatsja yupj 'üsüs.

⁶ Nin la tjiji Sara. Jupj la tjiji jupj voyum Abraham tjevele jin. Sara tjevele jupj voyum jupj jepa. Más 'üçj 'üsüs lojí, Sara la tjiji jinwá. Po ma locj tjejá ca malala nu mpalas nun 'üsüs lojí na. Nin lojí, Sara jucucuspan jinwá ca nsem nun.

Más 'üçj niyom 'üsüs patja sejats'om jis lal.

⁷ Nin p'iyá nun niyom ca 'üsüs la müjí nun sejats'om jis lal. Nun solejé Dios tjevelá, mpes jupj tjevele jin la müjí nun sejats'om jis lal, yupj jis lal potjaqué na. Nujola tapalas yupj más sin napnapj

nun jis lal. Nin mpes lovin pajal 'üsüs la müjí nun sejats'om jis lal. Dios jis capj p'ya'sa wa yupj, mpes ca yupj mpatjam wa Dios lal lovin, nun jinwá. Nin mpes wa ca 'üsüs la müjí yupj jis lal. Nun ma 'üsüs lojí nun sejats'om jis lal, Dios vele jin, Dios ma ca ma'ayas nun lo moná jupj lal.

Más 'ücj pjü 'üsüs lajay lovin.

⁸ P'a wa quelel velé wa. Nasa ca mvelé pjü way nun jis lal. Nin p'iyá nujola t'as nun. P'a wa nun popé 'ücj jisas na, nun 'ücj nujisas wa t'as. P'a wa nun popé 'aplijila na, nun 'aplijila wa t'as. Quelel lis müjí pjü way Dios ts'uyupan, yupj ne nun jis pülüçpan. Pajal nujola t'as la p'a malala tepyala na. Tsjicj way jin nujola t'as nun p'iyá.

⁹ P'a wa malala liji na nun jis lal, po ma malala la müjí jupj lal. Jupj vele nun malala, po ma ca mvelé jupj malala wa. Jupj malala liji na nun jis lal, más 'ücj nun lo moná Dios lal jupj ca cus mp'a'sas jupj. Dios la nu t'ya. Dios quelel 'üsüs liji nun jis lal lovin, nin mpes la nu t'ya. Mpes más 'ücj nun 'üsüs lojí wa pjü jis lal.

¹⁰ Nin vele Dios Popel:

"Nun pajal quelel 'üsüs potjaqué,
más 'ücj ma malala welé la p'a sin po'ó.
Nujisas nun ca 'üsüs nujisas mpatjaqué
nosis casa'á,
más 'ücj lovin ma la ntsawilí.

¹¹ Más 'ücj ma malala nyuca lojí quinam.
Más 'ücj pajal 'üsüs lojí.
Más 'ücj nun lovin ma lo velelé,
ma lo palaná pjü jis lal.
Po nujisas t'as niná.

12 Qjuis Jepa Dios jyama 'üsüs nyuca lajay.

Jupj se 'aya yupj la mon jupj lal.

Jis capj p'ya'sa jupj.

Nin tulucj malala lajay jis lal.

Dios ma jis capj p'ya'sa."

13 Nun 'in jomá nun ca 'üsüs la müjí Dios jos jin, ¿ncu p'a wa ca malala la nu qjuijis, niná lojí mpes?

14 Ca nacj nenéyawa ca malala nu mpalas, nun 'üsüs la tjüjí mpes. Nin tepyala na, Dios newa 'üsüs liji nun mpes. Po ma locj tjeyá nun yupj jis lal. Ma nin nujola t'as.

15 Nujola tapalas Jesucristo nun jis Jepa, mpes ca nin la müjí jupj jos jin. Dios jas tjejyama jupj nosis nt'a gente jis capj la p'acj. Lovin nujola t'as 'onin pjac mvelé nun tsjan mpes poné nun Jesucristo po'ó. Mples la p'a nu la 'üy na tsjan mpes poné nun, nun 'ücj ca mvelé. Nun nin welé na, po ma noypan jin nujola t'as nun p'iyá. 'Üsüs way nujola t'as jupj mpes, jupj lal welé na.

16 Pajal 'üsüs la müjí lovin. Más 'ücj nun solejé nun ma malala nyuca la tjüjí. Jesucristo so cořicó, mpes 'üsüs lojí. Nepénowa javelepj nun malala lojí. Jat' javelepj malala lojí. Newa 'üsüs la müjí nun, mpes yupj ca jis maycas malala tjowelepj mpes.

17 Nenéyawa Dios nu 'yaya malala nu pyala. Malala nu pyala na, más 'ücj 'üsüs la tjüjí mpes ca nin nu cüpalas. Malala la tjüjí mpes ca nin cüpalas, malala nin.

18 Malala tepyala wa Jesucristá. Dios jas tjejyama jupj, jis capj la p'acj nosis casá patjá. Jupj p'iyá 'üsüs la tjiji lovin. Mop'in malala tepyala jupj; jupj tepe'e nun malala la tjüjí mpes. Jupj la pjaní

tepe'e, mpes Dios 'ücj perdonar la siji pjü. Tepe'e ca 'üsüs nsem nun Dios lal. Gente tjü'ünan jupj; locopyaya jupj niswa tüpü'ü la tjihi Dios Cjües.

19 Nin tepyala na, Jesucristo tjemey, tecya'lin jis qjues jis walap'a'a tjevele, cawilta mo'o tjatja jis lal.

20 Pajal püna ma quelel japontsja Dios lal yupj. Pajal püna, Noé tüpü'ü na, Dios pajal püs way la tjinyuca Noé barco la tjihi na. Dios la tjinyúcatsja yupj jis la pon jupj lal. Newa ma quelel topón. Mpes 'üsü pajal püné t'yüna na nosis casa'á, yupj tecya'lin. Pjaní way p'in ma tecya'lin 'üsü mo'ó, ocho way p'in; Dios jis capj tjep'ya'sa yupj.

21 Jis capj tjep'ya'sa 'üsü mpes. Nin p'iýá nu pyala quinam bautizar la nusejay mpes. Dios liji 'ücj nun ca mpatjaqué jupj lal, nun nin la tjüjí na. Bautizar la nusejay na, ma nusin pa'í nusin ten. Nin la nusejay na, nun welé Dios lal nun ca 'üsüs la müjí quinam jupj jos jin. Tsjan mpes 'ücj nu la püt'üs Dios lal, bautizar la nutjajay na: Jesucristo tepe'e, jas tjiyünsa la püt'üs niswá. Mpes Dios 'ücj perdonar la nusiji nun.

22 Jesucristo Dios pü'ü nt'a tjemey niswá. Dios li'inyampe nt'a 'etjele quinam, jupj pajal püné mpes. Jupj si jütüta pjü angelpan, pjü jepapan 'ots'ipj tsjun po'o patjá, pjü noypan 'ots'ipj tsjun po'o patjá. Pjü si jütüta.

4

1 Malala tepyala Jesucristo jüp'üy, nosis casá tüpü'ü na. Mpes nin p'iýá nujola t'as Jesucristo jola jinwá. Jis p'üy malala tepyala witjacj ma malala lajaj quinam.

² Nin mpes yupj nosis casá patja na, ma newa malala quelel lajay, gente p'a wa lajay jinwá. Yupj quelel lajay Dios jos jin. Najas ca nin nsem nun jis lal.

³ Püna malala la tjüjí wa nun, Dios ma jisas lajay jinwá. Nasa t'üç' la tjüjí niná; ma ca nin la müjí custjay. Dios ma jisas pajal malala lajay. Ninana po quelel lajay, yupj jisas jinwá. Pajal myü'ün yupj. Fiesta lajay wa, püné jis la las, pajal jis la müs wa. Yupj quelel lajay dios p'a wa, niná ne Dios tulucj. Nin mpes wa pajal malala lajay. Ninana quelel lajay yupj.

⁴ Yupj ma sin 'üsa tsjan mpes nun ma jis capj coñcó malala nyuca jis la jay mpes. Pjü yupj quelel lajay, pjü nin lajay, mpes pajal malala lajay. Nun ma lojí niná, mpes javelepj nun malala.

⁵ Po ma nin nujola t'as. Jesucristo ca jis la mü'üyas tsjan pjucj la tjajay niná. P'a jawas ca jis capj ntülüs pjü malala lajay. Nin ca la mijis patja jis lal. Tecya'lin jis lal ca nin la mijis wa. Jupj jos na ca nin nsem.

⁶ Nepénowa tecya'lin nasa tjepjyacañ Jesucristo pajal 'üsüs la tiji yupj mpes. Yupj tecya'lin pjü way cya'lin jin p'iyá, püna malala la tjajay mpes. Newa patja yupj jis qjues, Dios pü'ü jinwá. Yupj Jesucristo lal topon, mpes nin. Nin mpes nepénowa tjowelepj yupj jis walap'aá Jesucristo po'ó püna p'in.

Más 'üçj Dios ts'uyupan 'üsüs lajay jupj jos jin.

⁷ Po 'in leñi way ca ncawajas pjü. Mpes 'in tjajamá, nujola t'as tsjan más 'üçj lojí, ne nin la müjí niná. Mpes nun ca 'üçj mvelé Dios lal.

8 Pajal quelel la müjí nunwá. Niná lojí más 'üsüs p'a wa lojí lal. Nun quelel la sojí p'a wa, nun ca perdonar lis müjí yupj pajal la pülcj malala la tjajay mpes.

9 Jis ma'ayá Dios ts'uyupan müjünañ nun jis wa nt'a, jis ma'ayá nlajacj wa nun jis lal. 'Ücj nujisas t'as nin lojí na. Po ma malala tjowelé nun tja'ayá mpes.

10 Dios nu tje'yaya nun pjü way 'ücj la cüjí yupj jos jin, jis capj mp'a'sá la p'a wa. Mpes niná la müjí nun, jis capj la p'acj p'a wa. 'üsüs la müjí Dios nu tje'yaya lal. Jupj 'üsüs quelel líjitsja cupj qjuijal, mpes qjuis tje'yaya cupj 'ücj nin lijicj. Jupj la tiji yupj ts'uyupan pülcj way 'ücj la cüjay.

11 Ca nepénowa cüwelecj Dios mpes. Javelepj na, más 'ücj nin p'iyá javelepj Dios vele jinwá. Ca nepénowa jis capj cüp'a'sacj p'a witjacj. Jis capj jap'acj na, más 'ücj yupj yola mpalas Dios jis tje'yaya yupj 'ücj la qjuijicj niná. Nin la müjí mpes p'a witjacj ca sin mü'üsüs Dios pajal 'üsüs, pajal püné. Yupj ca sin mü'üsüs Jesucristo pajal nucopj tjep'ya'sa, mpes nun 'üsüs lojí. Najas pjü mvelecj Dios pajal 'üsüs. Najas pjü lajay yupj jyü'tá. Najas nin la mijicj lovin. Nin ca nsem.

Malala se palá Dios ts'uyupan yupj 'üsüs lajay mpes. Dios jos 'ücj jisas nsem yupj.

12 Mpülcpan, leñ way ca pajal malala jis mpalas nun nepénowa jis lal. Niná nu pyala mpes, la p'a ca nucucj nun newa poné Dios po'ó. Niná nu tepyala na, po ma nujola t'as ma malala nu cüpalas, nun Dios jatjampan mpes. Nin se palá Dios ts'uyupan.

13 Dios jas tjejyama Jesucristo qjuis capj la p'acj. Malala tepyala jupj lal, nin la tjiji mpes. Malala nu pyala wa nun, Jesucristo lal poné mpes. Nin nu pyala na, Jesucristo so coñcó. Mpes 'ücj nujisas t'as nin nu tepyala na. P'a jawas Dios ca pjü sin mü'üsüs lis mijis Jesucristo pajal 'üsüs, ca sin mü'üsüs lis mijis jupj pajal püné wa. Niná tepyala na, pajal 'ücj nujisas ca nsem.

14 La p'a wa javelepj nun malala, Jesucristo so coñcó mpes. 'Ücj nujisas ca nsem. Dios Cjües nun jis lal pü'ü. Jupj pajal 'üsüs, pajal püné way jupj. Dios jupj. T'üç' way la p'a wa malala javelepj jupj po'ó; mop'in pajal 'üsüs welé nun jupj po'ó.

15 'Ücj nin, malala nu pyala nun. Mop'in najas ma malala la müjí. Nepénowa malala se palá gente ja'ünan mpes. Nepénowa malala se palá pequeñ mpes. Nepénowa ma t'üç' lajay jepa jyü'tá, mpes malala se palá yupj. Nepénowa quelel jajütütj yupj ma polel jajütütj nt'a, mpes wa malala se palá. Po ma la tjüjí yupj jinwá.

16 Malala nu pyala Jesucristo lal poné mpes, 'ücj nin. Po ma nujola t'as. Niná nu pyala na, ma nu tjamaycas nun. 'üsüs pjac mvelé nun Dios po'ó, Jesucristo so coñcó mpes.

17 Quina Dios ca mveles gente sin po'ó, ncu 'üsüs la tjajay, ncu malala la tjajay. Nin ca mveles jupj ts'uyupan sin po'ó mwalá way p'in. Malala qjuesé palá wa ncupj, cupj malala la tjijicj mpes. Nin mpes cupj selec jupj ca pajal jis capj ntülüs p'a witjacj. Yupj ma quelel japon Dios tjevelá Jesucristo po'ó. Dios tjevele jupj 'üsüs liji gente jis lal Jesucristo mpes.

18 Dios Popel vele:
 “Dios la tjiji 'üsüs witjacj
 'ücj ca mpatjam yupj lal.
 Mop'in pajal malala se palá wa yupj quinam.
 Nin mpes selecj más malala ca jis mpalas
 Dios ma jisas jis lal,
 nin p'iyá ca nsem malala nyuca lajay jis lal.
 Pajal malala ca jis mpalas yupj.”

19 Mpes nin velé niná. Ca nacj Dios jos malala nu pyala nun quinam. Mpes nin nu pyala na, más 'ücj nun lo moná Dios lal yupj ca nu majamas nun. Yupj lovin nin liji yupj tjevele jin. Yupj p'iyá la tjiji nun. Mpes malala pyala na, newa 'üsüs la müjí nun.

5

Dios jos co'müypan jajamapj Dios ts'uyupan.

1 Nepénowa nun sin popé co'müypan Dios ts'uyupan jis lal. Nasa ca mvelé nun jis lal. Napj 'a co'müy wa Dios ts'uyupan jis lal, nun jinwá. Napj tjinyuc pajal malala tepyala Jesucristo lal, tepe'e cruz po'ó. Pajal 'üsüs ne palá quinam Jesucristo se coñ mpes. Yupj pajal 'üsüs, pajal püné wa. P'a jawas gente ca jus nlayecj niná, yupj lay pyala na nosis casa'á. Nin mpes le mon nun jis lal

2 nun majamá Dios ts'uyupan nun nt'a, yom oveja jyama jinwá. Nujola t'as costa tulucj nin lojí. 'Üsüs nujisas t'as nun jomá yupj. Po ma ca nujos nsem yupj ca nu ma'ayacj t'emel nun pülcj lojí mpes. Más 'ücj nun ca la müjí niná nujisas mpes p'in.

³ Po ma jepa püné jinwá müjü'tü nun. Dios nu tje'yaya nun jomá yupj. 'Üsüs la müjí nun, yupj ca sin mü'üsüs wa tsjan 'üsüs la mijicj wa ca.

⁴ Jesucristo Jepa Püné nun jis lal, nun ne jomá Dios ts'uyupan. Jupj lay pyala na, ca mveles nun pajal 'üsüs la tjüjí. Lovin 'üsüs ca nu mpalas, jupj nin vele mpes.

Dios jos pjü way yola yupj p'iyá tsjictjacj.

⁵ Napj velé wa tjamacjaspan jis lal, tsjücjüimpan jis lal 'ots'ipj. Dios jos nun la müjí Dios ts'uyupj co'müypan javelepj jin. Nin p'iyá velé wa pjü way Dios ts'uyupan jis lal. Tsjictjacj jin nujola t'as nun p'iyá, 'üçj nucopj la p'acj nunwa pjü. Dios Popel vele:

“Nepénowa noypan jin yola yupj p'iyá.

Dios ma se 'aya yupj ca nin la qjuijicj
yupj jisas jinwá.

Nepénowa tsjictjacj jin yola yupj p'iyá.

Dios jis capj p'ya'sa yupj,
ne 'üçj ca la mijicj jupj jos jin.”

⁶ Mpes tsjictjacj jin nujola t'as nun p'iyá. Nujola tapalas 'üçj jupj nin liji nun jis lal jupj jos jinwá. Jupj jyü'ta. Jupj pajal püné. Nin lojí, jupj ca püné la numijis p'a jawas, jupj jos na.

⁷ Pajal nin nujola ca nacj, malala pyala na. Po ma nin nujola t'as. Toponé Dios ca 'üçj la mijis pjü. Jupj lovin jola nun mpes.

*Dios jos jupj ts'uyupan ma lajay diablo jos jin,
malala pyala na.*

⁸ Nujola t'as tsjan más 'üçj la müjí quinam. Nin la müjí niná. 'In tjajama diablo mpes. Jun ta'á wine

jupj. Jupj le palá pjacj ca pjü malala la qjuijis. Pü'á pjyusa jinwá yupj. Nun jis enemigo niná.

⁹ Po ma la müjí yupj jos jin. Nujola t'as Dios 'üsüs. Mponé yupj ca la mijis yupj tjevelá. Nun solejé malala se palá wa Dios ts'uyupan p'a nt'a patja nosis casá. Niná nun nu tepyala, nin p'iyá se palá yupj.

¹⁰ Tsjicj way p'in malala nu tepyala. Ninana t'üç' tepyala na, Dios p'iyá pjü ca 'üsüs la mijis nun mpes niswá. Jupj ca nucopj mp'a'sas 'üsüs so coñcó yupj lovin. Jupj ca nucopj mp'a'sas nun 'üsüs la müjí wa yupj jos jin. Jupj ca nucopj mp'a'sas wa nu la pon yupj lal. Dios nucopj p'ya'sa lovin. Nucopj tjep'ya'sa nu la pon yupj mpes. La nu t'ya 'üçj nu la püt'üs yupj lal Jesucristo mpes. Dios pajal 'üsüs; pajal püné wa yupj. Lovin nin yupj.

¹¹ Najas lovin 'üsüs velecj Dios po'ó. Najas yupj pjü ca müjü'tüs lovin. Najas ca nin nsem. Amén.

Pedro tecyawaja tepyacá.

¹² Silvano tepyaca ninana popelses. Napj tjevelé tepyaca yupj. Jupj napj mpülüçj Jesucristo mpes. Selé wa yupj liji yupj velá. Najas lovin 'üçj nujisas nsem Jesucristo mpes, nin mpes napj tepyac tsjicj way nun mpes. Napj tepyac Dios t'üç' way quelel la nusiji nun, nin mpes 'üsüs la tiji nun jilal. Najas lovin mponé niná.

¹³ Babilonia nt'a 'a si mulú witjacj süs wa la tjajay nun jis lal. Dios yupj lis t'ya, nun la nu t'ya jinwá. Marcos süs wa la tiji wa. Napj natjam jinwá yupj; quelel lejay yupj.

14 Quelel la müjí nunwá. La nüjüsüqué na nun popé, jis lal la tjalapaná. 'Ücj nujisas t'as nujus tjunucú nusin popé.

Nun popé so coñcó Jesucristá, najas ma nujola nsem pjü mpes.

**Dios Tjevele Jupj 'Üsüs La Qjuisiji Jesucristo
Mpes
New Testament in Tol (HO:jic:Tol)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tol

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tol [jic], Honduras

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tol

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

862f7b53-73e6-5bbc-ac1d-63d3b228d0fb